

наведи телефон

Луимә СЭрипос

11.05.2023
№ 9 (1291)

www.khanty-yasang.ru

Основана 11 февраля 1989 года

E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru

С. Немкова кәтүм хури

С Днём Победы!

Ты хурит Хальүс район Кульпас пәвылт памятник лятат мәньщи нэг Татьяна Андреевна Канева ос Светлана Николаевна Немкова пәслым өлэг. Яңк нәтнэ этпос 9 хөталэт этипәлаг пәвыл мәхум «Свеча Победы» тәла кастыл «Обелиск воинской Славы»

памятник пөхан атхатыгласыт, исвещат пәламтәлсыт. Тох тән хөнтлам мәхманыл кәстысаныл, потрамасыт, хотьют хөт хөнтлыс, юв ёхталас ман әти. Победа хөталт округ янытыл кәсың үст, кәсың пәвылт мәхум мав вуянтам хөтпаныл кәстысаныл. Ханты-Мансийск үст мир өс мүйлысыт, ты өвылтыт 2 лөпсыт ловиньтән.

**Ты
номерт
ловиньтән:**

Ускант мәхум
мүйлысыт

▶ 2

Сәвсыр
мирыт үсувн
атхатыгласыт

▶ 4

Москва үст блум
вәрмалит

▶ 6

Хөнтлам хумыт
кәстыглавет

▶ 8

Тәрвитың порат
сәв рүпитасыт

▶ 12

Мбйтыт урыл
хурит пәслән

▶ 15

Округ кўшай Н. Комарова ўс мир халт хорамың лўпатат ёт ёми

Е.А. Жало Константин аге ёт памятникн ёхтысыг

Ўскант маҳум мўйлысыт

Тынакт мирув нōх-патум пāsныл 78 тāl тōвлыс. Яңк нātнэ этпос 9 хōталēt Ханты-Мансийск ўс мир мўйлысыт, Победа хōтал янытласыт.

Ты тāl Победа парад ат вāрыглавес, вāңнаныл пōсың маҳум ўсхулы хосыт ат ёмсыт, мāшинат ат яласасыт. «Бессмертный полкыт» маҳум оc ат ёмсыт. Округ кўшай нē **Наталья Комарова** алпыл маҳум нупыл ищхыпың ут хосыт потыртас:

– Ятил тының ветераныт, округт олнэ мир! Победа хōтал хосыт мāн ань ты олэв, рўпитэв, щāнь лātңыл потыртэв, нявраманув ос апыгрищанув янмалтэв. Ты олупса мағыс сāv маҳум хōнтлысыт, тōваныл хōнтлын мāt та порславёсыт. Ань оc

аквта китлер хурип утыт ёт тāн апганыл ос апыгрищаныл хōнтлэгыт, нōх-патум мāхманув хольт тāнаныл мāн янытлыянув.

Россия президентув Владимир Владимирович Путин лāвыс, элы хōталув урыл ат те номсэв, хōнтлам мирув ёрувлыву те, элаль мўсхал щирыв олуңкве хунь патэв. Ты пилыщмаң нак мāн нэмхуньт ат ёрувлыву, президентув ёт акваннётхатэв, лāпалахтыглан хōтпат ёт воритотэв.

Хōнтлум мирув, патум хōтпанув тāнти мā-вита-

ныл вуянтасаныл, олнэ коланыл ос колтāгланыл мағыс хōнтлысыт. Кāсың хōтпа наме номилўв, янытлылўв. Югра мāt олнэ ятил миркве, пустāгыл олэн, Победа хōталт мўйлэн!

Ханты-Мансийск ўскант маҳум лов щёс порат атхатуңкве патсыт, тувыл хорамың лўпатат пувим акваг тэнэ нāй памятник нупыл та минмыгтасыт.

Аква яныгхōтпа кāсаласлум, китыглахтасум, кātэт хотьютэ хури пуви. Эква наме **Екатерина Алексеевна Жало**, тав лāвыс:

– Хунь хōнтлын нак овылтахтас, ам хōт тāl яныт олсум. 1941 тāl сўкыр этпост мāн мāvн фашистыт ёхтысыт, пāvлув нōх-пеламтавес. Тэлы сыс мāколт олсўв, тувыл Лўи мāн кетвесўв, тох та оймалтахтасўв, лылыңтāгыл хулытсўв. Ты хурип атам пōслым олы, **Марков Алексей Маркович**. Тав хōнтлын мāн ялыс, юв 1947 тālтуш ёхтыс, мāнав Лўи мāt хōнтыстэ. Элаль тыт акваг та хулытсўв, рўпитасўв, нявраманув янмалтасанўв. Мāн мāгсылув ты мā Родинаг та патыс.

Эква аге ёт ёхталас,

хум оc аква-кит лāтың лāвыс:

– Ам ань кātыт опам Константин Смолянинов хуриэт пувилум, тав хольтэ намтвёсум. Хōнтлын нак порат тав сержантыг олыс. Тāн ротаныл унсахыт ос переправат вāрсыт.

Опам лāгыл-кāt тулэв-ланэ пōльтыгласанэ, аква-ван-щўңкырлым олсыт. Олмёт потыртāлыс, тōванув эт сыс унсах вāруңкве эрыс. Ащирмат молямтахтым рўпитасыт, ань алпыл мāшинат ос танкыт я тапāлн минуңкве вос алымёгыт. Сāv рўпитасыт, Победа хōтал ляпамтасаныл. Война юи-пāлт опам колыт, унсахыт ўнттын мāt рўпитас, фашистрищит сакватам колыт йильпииг щёпитасаныл.

Акваг тэнэ нāй памятник палт сāv мир ялыс, хорамың лўпатат пинсыт. Ўскант маҳум хōтал палыт мўйлысыт. Тōва мāньлат аги-пыгыт хōнтлум маҳум оныщам маснуганыл хурип супыл-кāщил олсыт, эргысыт, ййквсыт. Этипāлаг «Югра-Классик» колт «Песни Великой Победы» концерт олыс.

Светлана
РОМБАНДЕЕВА

Патум мир номнэ мәгыс

2015 тәлт Россия янытыл мәһләт мәхум мәгыс организация вәрвес, руц ләтңыл тох намаявес – Всероссийский корпус «Волонтеры Победы». Тув 136 сөтыра хөтпат тәра хасхатасыт.

Кәсың тәл Победа хөталув кастыл мәһләт агит-пыгыт үсыт хосыт ёмыгтәгыт, тәра ёмнэ хөтпан «георгиевский лента» мыгыт.

Хотьют хөнтлам мирн нётуңкв кәсащи, тәнаньылн мәгылн тагатан

«Красный гвоздика» нампа пөс мыгыт. Ос ты пөс мәгыс матах солкөви миңкв эри.

«Волонтеры Победы» тәл сыс рүпитәгыт. Тән яныгпәла хөтпат палт юв ялантәгыт, памятникыт лүльнэ

мәт хот-сыстамтыяныл, «Бессмертный полкыт» ёмуңкве кәсащан хөтпатн тән өпаньыл-ащөйканыл хурияныл вәрияныл, тувьл мир ты хурит кәтыт пувим акв ляпат ёмёгыт.

Ань ты хөтал мус Россият 85 үсыт янас отделеният рүпитәгыт, тот 300 сөтыра хөтпа нётмил вәрёгыт. 2018 тәлт тән 18 млн солкөви атсыт, ты олныт пуссын ёмас тәлан минасыт – ветераныт мәгыс тәрпи ёвтсыт, төватын пусмалтахтын мәгыс олн нётмил вәрсыт ос мөт сәвсыр рүпатан мисыт.

«Георгиевский ленточкаг» ләвнэ төр-сәлм 1769 тәл пәсныл янытлаве. Та порат өлум хөн нэ Екатерина II мөталь вәруңкве ләвыс. Та мөтальн тит оспаң төр-сәлм юнтвес, акв пәлэ – сәмыл, мөт пәлэ – хөлам хәль лүпта хурипа.

Насати, сәмыл оспа – ты посым тох пөслувес, хөлам хәль лүпта оспа – тый ос нәй, руц ләтңыл ты лента тамле номт тоты – «дым и пламень». Патум мир номнэ мәгыс тав ань кәсың хөтпан миве.

Мирн пәриим хөтпат сапрәнияныл

Та этпост мирн пәриим округ Дума депутатыт акван-атхатыгласыт. Өвлэт тән округ бюджет-олныт урыл потыртасыт.

Ты урыл потыртаманьл порат тәра-патыс – мөт элы хурум тәлыт сыс округувт өлнэ мир мәгыс олн мощщанув холтуңкв патаве:

- 2023 тәлт – 55 млрд солкөви ат төвылхаты;
- 2024 тәлт – 40 млрд солкөви;
- 2025 тәлт – 34 млрд солкөви.

Депутатыт ләвсыт, ты вәрмаль «санкцият» паттат ёмтыс. Кәсың тәл мән округувт мощщанув мөвөй мәныл нөх-виве, мөт хөн мө мирыт мө-вөй ань ат ёвтәгыт, таимәгыс ты тох ёмтыс.

Ос мөт депутатыт тәра титыглахтуңкв патсыт, округ бюджет мәгыс олн әтим ос матрыг депутатыт тәнти мәгсыланыл арыг 110 млн сәвит солкөви вөвёгыт. Борис Хохряков ювле ләвыс, ты олныт тәнти мәгсыланыл

тах холтыяныл, акв тәлн мивет. Ос ты элы-пал тәлытт ты олнаныл акволпаг ат майлувёсыт, тәл-охса мины, акв олн-лөмтэ миве, тувьл титыт олн-лөмтэ таставе.

Мөт депутатыт ты вәрмаль ёт щар ат кәсащасыт. Төват округ Думат рүпитанёныл мәгсыл олныл щар ат ойтает, тәнти рүпитан мәһләт олныл мивет. Тох нёмхотьют аты торгам-тас, аман тысәвит олн-капай тәнти мәгсыланыл

арыгнувөг выганыл, аман сәлнэ олнаныл мөлты тәл сәвитаг ёмтәгыт.

Ханты-Мансийск үст «Югорская долина» нампа мө өлы, тот сәвсыр яныг колыт үнттувёсыт. Ос юи-өвыл тәлыт ты колыт нас тәтылаг үнлэгыт, тот нёмхотьют ат өлы. Ань округ миркол күщаит тот пусмалтахтын кол вәруңкв номсэгыт.

Акв депутат тох ләвыс:
– Тув 3 млрд солкөви тах холтаве. Тот хөнтлын мәһләт ёхтын хумыт пусмалтаңкв патает. Ты пусмалтахтын кол мәгсыл сәвсыр эрнэ ут ёвтает.

Моц мөлтынув Россия янытыл федеральный сәккон пирмайтавес, тот хансым өлы – мирколытт рүпитан хөтпат (тән тох ләвавет – госслужащие), пенсионерыг те өлэгыт, рүпата олн коныпал пенсиял ойтает. Ань тыгыл

Элаль тән пенсиял ойтүңкве ат патает. Рүпата-ныл пөхан хунь минэгыт, төнт пенсиял өста миңкв патает. Ань ты сапрәният өс акв тамле округ сәккон пирмайтавес.

Няврамыт үргалан күщаиг рүпитан нэ Людмила Низамова депутатыт элы-пәлт такви вәрум рүпататэ урыл потыртас. Ләвыс, мөлты тәл сыс тав палтэ нётмил вөвнэ мәгыс сәв хөтпа ёхталас. Ос ты йист тамле тәрвитың вәрмаль осн-патыс. Шоколат ханищтахтын няврамыт халт сака сәв вәрмаль өлыгылы. Тән тәнти халанылт алхатнәныл мәгсыл щәняныл-әщаныл сутн вөвыглавет, тот сутытавет. Ань ты вәрмаль ёт матыр вәруңкв эри.

Валентина
ВАСИЛЬЕВА
хансум потраге

Сәвсыр мирыт үсувн атхатыгласыт

Яныгпöль этпост Ханты-Мансийск үст сәвсыр мирыт янытлан хөнтхатыглап вәрыглавес, руш щирыл намаявес – «Всероссийский форум национального единства». Үсн Россия янытыл 45 мәныл мирыт ёхталасыт.

Округ кұщай нә **Наталья Комарова** ләвыс:

– Ты тәл мәхум Камчатский край, Запорожский область, Донецкий ос Луганский республика мәныл мән палтув шар öвыл щёс ёхтысыт.

Перепись тәла щирыл тәра-патыс, округувт ань 139 сәвсыр мирыт öлэгыт. Кәсың мир тәнти пёс öлупсаныл элаль тоты-яныл, йис тәланыл нöх-вöрмалтыяныл, тәнти ләтңыл потыртэгыт, няв-раманыл ханищтыяныл. Түя порат мәхманув Пасха ялпың хөталт мүйлысыт, мощ ётылнуве Ураза-байрам хөтал янытласыт, хунь ос Үринэква хөтал ляпамас, янге-мәне акван-атхатыгласыт, эргысыт, ййквсыт.

Нэпак хаснэ ёрн хум Юрий Вэлла тох ләвсас: «Родина – ты әти туп нас

мә. Элумхөлас хунь öлнэ мätэ мәгыс сыме щәрги, тöнт мätэнтыл акван-öлтхатым öлэг. Ос номтэ ат те савалы – тациңк тав Родина ат öньщи».

Тюменьныл область губернатор **Александр Моор** öлыс, тав öс потыртас:

– Тюменский областьн, Югра ос Ямал мән сәв тәл мирыт сәвсыр мәныл öлуңкве ювыт. Ты мät яныгсät арыгтем мирыт öлэгыт, кәсың тәнти ләтңыл потыртэгыт, йис öлупсаныл элаль тоты-яныл. Мәнавн акван-хөнтхатыгләлуңкве эри, потрамаңкве, эрнэ нэпакыт хансуңкве эри, ань ты мät öлнэ мирыт халанылт юртыңыщ вос öлэгыт, эрнэ тәланыл акван-нөтхатым вос вәрияныл.

Ань йист элы хөн мät öлнэ төва мәхум

руш культура вәңкве ат таңхөгыт, Россия мирув ёт воритотэгыт. Таимәгыс мән ань пуссын Владимир Путин Президентув ёт акван-нөтхатым тәкыщ люлөв, сәв ёмас, эрнэ тәлат вәрөв.

Ам хунь сәлтатанув хөнтлын мән ялсум, тән ётаныл потрамасум, тонт вәслум, хум хөтпат Россияв янытыл сәвсыр мәныл, сәвсыр мирытныл öлнэныл төпыл кос, ос акв колтәгыл, акв мир хольт акв ляпат юртыңыщ öлэгыт, öлнэ мәнаныл вуянтыяныл.

Хунь мән аквьёт ёма-щакв öлэв, тонт нэмхотты мир мәнэвн нэматыр люль ат вәри. Сәлтатанув тот хөнтлэгыт, мән ос тыт рүпитэв, кәсың үст манос мән пәвылт öлнэ мәхманув мәгыс номсахтэв.

Москваныл ёхталам хум, сәвсыр мирыт тәланыл палт (Федеральное агентство по делам национальностей) кұщай **Игорь Баринов** öс акв-кит ләтың ләвыс:

– Ань ты тәрвитың öлупсавт тамле хөнтхатыглапыт вәруңкве ат-хунь эрөгыт. Ты хосыт мән халанувт вайхатэв, аквьёт рүпитэв, кәркам хөтпат наманыл тәра-паттыянув, элаль ханищтахтуңкве кётыянув. Тувыл тән хунь тах сәккон тотуңкве патэгыт, Россия мирув мәгыс сәв эрнэ тәлат тах вәрөгыт ос щөпитэгыт.

Ты форум хүрум хөтал рүпитас, яныгпöль этпост 23-25 числанэт öлыс. Мәхум щән ләтың ханищтан тәла урыл потыртасыт, кина-охсат вәруңкве ханищтахтасыт, округт öлнэ сосса мәхум мәнылат хөтпаныл халанылт потрамасыт – ты тәланыл «Традиции в будущее» намаим öлыс. 12 мәныл ёхталам мәхум кәтыл юнтум тәнти мираныл маснут суссылтасыт – Тыва республиканыл öлсыт, Камчатка, Марий Эл, Татарстан, Башкортостан, Югра, Ямал ос мөт мәныл. Маснутаныл татем нөтнэт, мәщтырыг юнтым öлэгыт, сунсуңкве сака пұмыщ öлыс.

Ты хурит мәньщи, ханты ос ёрн мәхум пöслым öлэгыт

Светлана
РОМБАНДЕЕВА

Мāньлат āгит-пыгыт ханищтавёсыт

Лүимә янытыл блнэ мāньлат хōтпат «Традиции в будущее» нампа ханищтапыл Ханты-Мансийск үст вāрыглавёсыт, мōт щирыл ты ос «Школа лидеров» тох лāввес.

Мāн округвт блнэ сossa āгит-пыгыт, Алтай ос Красноярский край ёрныл, Ямал ос Чукотка автономный округыгныл, Свердловский областныл мүй хōтпат тув ёхталасыт.

Өвлэт тāн Россият блнэ мирыт акван-атхатыглам форумт янытлавёсыт ос тувыл кāсың элумхōлас матыр тэлат элаль тотнэ мāгыс рупитас. Лүимāныл ёхталам мāньлат хōтпат товат «Школа лидеров» ханищтан колнакн атыг-лавёсыт.

Тāн ётаныл Совет Федерацият рупитан хум Александр Новьюхов, «Югра лылыёп» нампа организацият кўщай-нэ Людмила Алфёрова

ос округ Дума депутат-хум Руслан Проводников потыртасыт ос лүй мирытн эрнэ тэлат ёт хумус рупитэгыт, тāнанылн нёт-мил вārнэ накыт урыл потыртасыт.

Кāсың мүй хōтпа хоты мāныл ёхтыс, такви бвыл-тыт акв-кит лāтың лāвыс. Алтай мāныл Виталий Тибереков, Чукотка мāныл Ангелина Терлецкая, Ямал мāныл Некоча Окоэтто тāнки мāнылт блнэ пўмыщ вārмалит урыл потыртасыт.

Сāвсыр мўтраң накын Касум пāвылт блнэ нэн Елена Федотован, «Ханты-Мансийский центр занятости населения» кўщай-нэн Лариса Шкирта тāн

ханищтавёсыт.

Мōтыт хōталт сāвсыр проектыт элаль тотнэ мāгыс Москва үсныл ёх-талам хум Егор Якорев сāв потыртас. Тувыл лүймā мирыт пёс мōй-таныл, пёс йис Отыраныл ищхйпың ут хосыт хумус йильпииг пōславет ос мāхумн такталавет, таит урыл пўмыщ касыл блыс.

Тōнт мāньлат хōтпат нила командаг уртивёсыт, тувыл тāнки халанылт кассыт. Ань «Мамонты» намаим āгит-пыгыт сāв

мāк эрнэ лāтың ювле лāвсыт ос нōх та патсыт.

Мāньлат мāхум мāгыс āлпыл ос этипāлаг сыре-сыр ёнгилыт вāрыглавё-сыт. Тāн āлпыл Руслан Проводников ёт үсхулыт хосыт хайтыгтасыт, эти-пāлаг Константин Соловьёв ёт сун ұлтта поргы-сыт, тыныщан рёпыгтасыт.

Ань пуссын ты вārма-лит ос мāньлат хōтпат бвылтыт мāн элаль пот-рыт хансэв тах.

Тамара МЕРОВА

Вāти кина-охсат пōслысыт

Мāньлат нэт-хумыт

Ханты-Мансийск үст яныгпōль этпос 23-25 хōталыт сыс «Всероссийский форум национального единства» блыс. Щар бвыл щёс «Школа этноблогеров» нампа ханищтап мāньлат хōтпат мāгыс вāрыглавес.

Тāн ётаныл хўрум хōтал сыс Москваныл ёхтум хōтпат Артем Константинович Баронецкий, Алексей Анатольевич Рябошапка ос Алеся

Сергеевна Дегтярева рупитасыт. Вāти кина-охсат хумыс пōслуңкве эри, тāн та урыл потыртасыт ос эрнэ щирыл ханищтасыт. Елена Трофимова,

«Русичи» нампа органи-зацият рупитан нэ, Урай үсныл ёхталас, форум урыл тох лāвыс:

– Ам мāгсылум ты яныг сапрāни – сака эрнэ вārмаль. Мāн мāгсылув эксперт-хōтпат сāв ханищтап вāрыгласыт, тāн политика урыл, щāнь лātңыт урыл ос сossa мир культура урыл потыртасыт. Тыг сāв мāхманув ёхта-ласыт, элаль мāн аквьёт рупитаңкве патэв, сāв йильпи вārмаль вāруңкве номылматсўв ос элаль тотуңкве патыянўв.

Юи-бвыл хōталыт сыс мүй хōтпат вāти кина-охсат пōслысыт ос мāнавн суссылтасаныл. Ёхталам хōтпат сāв ёмас лāтың мāньлат мāхум урыл лāв-сыт. Хумус бвыл хōталыт

мāнь кина-охсат пōслуң-кве лāвсыт, мāньлат хōтпат тох та пōслысыт. Элаль мāньлат āгит-пыгыт серти-фикат-нэпакыл майвёсыт.

Анна Андреевна Поле-жаева, «Дом народов России» колт кўщай нэ, ищхйпың ут хосыт пащалахтас ос лāвыс:

– Нāн хўрум хōтал сыс тыт рупитасын. Россият сāвсыр мирыт блэгыт, мāн блнэ мāхманув эруп-тыянўв ос янытлыянўв. Блнэ мирыт мāгыс тамле ляххалыт хансэгын: мāн блнэ мāv, сāвсыр культурат ос мōт хōн мāt урыл. Элаль нāн сāв эрнэ рупата вāруңкве патэгын. Россия нампа яныгщёмьят мāн журтыңыщ блэв.

Оксана АЛБИНА

Москва үст олум вәрмалит

Югра мәнил ялум мәхум

Москва үст яныгпӧль этпос юи-обывл хӧталытт ос яӧк нӧтнӧ этпос титыт хӧталӧ мус Лүймӧ ос Хӧтал нӧглын ӧрт ӧлнӧ мощцаг хулытум мирыт акванатхатыглӧлсыт. Тот, ВДНХ лӧвнӧ нӧтнӧ мӧт, «Сокровища Севера» ос «Кочевье Севера» тит яныг суссылтапыг ӧлсӧг. Ты тӧлаг XVIII щӧс вӧрыглавӧсыг.

Россият ӧлнӧ вӧт нупыл ат сӧвсыр регионитныл 500 сӧвиттем хӧтпат тув ӧхталасыт, тӧват ӧлнӧ мӧнаныл щар ӧлын ӧлӧгыт – ты Сахалин, Камчатка, Чукотка, Таймыр.

Ты тӧл мӧн Югра мӧвныл хӧтпат сӧвсыр

үсытныл ос пӧвлытныл Москван ялсыт. Тот тӧн тӧнти мӧщтырлам пормасаныл суссылтасыт, ты мус мӧт хӧтпат юнсхатуӧкве, матыр ӧргуӧкве, хорамыт сакныл хартуӧкве, пормас сӧтапыл сагуӧкве ханищтасаныл.

Тувыл ос хотьют йӧк-вуӧкве хӧсы, таит йӧквсыт, хотьют ӧргуӧкве хӧсы, таит ӧргысыт. Кӧсыӧ вӧрмалъ мӧгыс янас касыл ӧлыс, юи-обывл хӧталтнӧх-патум хӧтпат янытлавӧсыт.

Кӧсыӧ хӧталт кол тӧвырт ос кон пӧмыщ концертӧлсыт. Суснӧ хӧтпат сыманыл щӧгтым ӧлсыт, вӧим, Лүймӧт ос Хӧтал нӧглын ӧрт ӧлнӧ сossa мирыт ӧлупсаныл ты кос тӧрвитнувӧг ӧлы, тӧн ӧщирманӧ мӧт ӧлӧгыт.

Ӕлы хӧтал ӧлнӧ мӧгыс тӧнанылн вӧруй кӧтн-паттуӧкве, хӧл алыщлаӧ-

кве, сӧлыт ӧныщуӧкве, мӧт сӧвсыр рӧпата вӧруӧкве Ӕри, туп тӧн щӧгтым ӧлуӧкве хӧсӧгыт!

Миранув мӧ-витув яныт-лыяныл, тӧнти Тӧруманылн пӧйкщӧгыт, щӧнь лӧтӧаныл Ӕлалъ тотыяныл. Ӕмас, хунь хӧтпат Ӕрганыл-йӧкваныл ат ӧрувлыяныл ос хорамыӧ маснутаныл Ӕлалъ вӧрияныл-йӧнтыяныл.

Хӧтал нӧглын ӧрныл ӧхталам мир сака сӧв ӧлыс, тӧн халанылтнӧврмамыт ос мӧнылат хӧтпат, пуссын койп рӧтым апырыщ йӧквсыт, Ӕргысыт.

Тӧнти ӧлнӧ мӧнанылт тӧн вӧвет, тӧн ӧтаныл яныг хӧтпат рӧпитӧгыт, тыщир пӧс вӧрмаляныл ос пӧс наканыл Ӕлалъ тотыяныл.

Мӧн ӧлнӧ мӧвныл на-лымантем хӧтпа Москван ялсӧв. Ты вӧрмалъ Ӕрнӧ щирыл недропользования ос природных ресурсов департамент, тувыл ос «Югра лылыӧп» намба организация щӧпитасыг.

Мӧхум коныпал тув мӧшинатыл «Тӧрум Маа» музейт рӧпитан хӧтпат ӧрнколыт, мирн суссылтан мӧгыс сӧвсыр пормасыт тотыгласаныл ос «Кама», «Волна», «Регион К», «Лаӧки» общинат тӧнти вӧрум тӧнутаныл тот тыналасаныл.

Юграныл ялум хӧтпат вӧт нупыл тит касылытт нӧх-патсыт ос «Гранпри» мӧк яныг мӧйлупсал майвӧсыт.

Ос та урыл лӧвӧв, Москван тит мӧныщи хӧтпаг ялсӧг – тыи Анатолий Вадичупов ос Нина Загайнова. Тӧн урӧнтыл мӧн мӧтыт нӧпакыт тах хансӧв.

Суссылтапын ӧхталам нӧквет

Светлана
ДИНИСЛАМОВА

Щәнь ләтың хаництан тәла

Ас-угорский институтт нъяврамыт щәнь ләтңыл хаництан вәрмалъ ос сәв мот эрнә тәлат урыл мәхум яныгпөлъ этпос 26-27 хоталыгт Ханты-Мансийск үст блум яныг конференцият потыртасыт.

Учёный мәхум ос университетт, колледжит, школат ос сәвсыр мот мәтт рупитан хотпат тув вобыглавёсыт. Овыл хоталт мәхум нъяврамыт щәнь ләтңыл хаництан урыл потыртаңкве акван-атхатыгласыт.

Тән элы-пәланылт хаництап ос наука департаментыт сосса отделт кӯщаиг рупитан нә Оксана Рыжкова ләтың ләвыс. Мән округут ань 24 школат 1 сотыра 565 нъяврамыт мәнщи, ханты манос ёрн ләтың хаництәгыт. Ты халт 3 школат щәнь ләтың урок щирыл вәрвес. Ты коныпал 13 садикыт 179 нъяврамыт щәнь ләтңыл потыртаңкве хаництавет.

Ямал мәт Сеяха пәвыл интернатыт рупитан ёрн нә Клавдия Юрьевна Салиндер такви вәрнә рупататә урыл потыртас. Тав пәвыл интернатыт рупиты, сәлың мәхум нъявраманыл тот бләгыт.

Тән ёрн ләтың пуссын кос вәганыл, тувыл тәнки ләтңаныл хот ул вос

ёрувлыяныл, Клавдия Юрьевна ёнгын кол тот вәрыс. Тән пуссын аквёт мөйтыт суссылтәгыт. Нъяврамытын тох ёнгункве сака пұмащ.

Аквта хоталәт учёный Евдокия Ивановна Романдеева 95 тәлә төвлум кастыл мәхум акван-атхатыгласыт. Учёный хотпа 2017 тәлт әтимыг ёмтыс. Олме сьс тав мәнщи ләтың урыл сәв нәпак хансыс. Тав вәрум рупататә, тәратам нәпаканә урыл потыр тот олыс.

Төнт Әс-угорский институтыт рупитан нә Оксана Динисламова мәнщи ләтңыл ищхипың утын акв мән хаснә урыл потыртас. Ты вәрмалъ руц ләтңыл «лингвистический корпус» ләваве.

Хансым потрыт, мөйтыт, ләххалыт сәвсыр мәт ёл-хансым бләгыт. Ань тот олнә мәнщи ләтңыл пуссын акван-атуңкве эрәгыт ос акв ищхипың мән вәруңкве. Ты рупата аквторыг сәв

В.С. Меров потырты

А.Р. Станиславец ос Т.А. Иванова

мәхумн вәруңкве эри, төнт ләтңув ищхипың ут хосыт толмашлаңкве тах рөви, тамле рупата ке вәраве, мәнщи ләтңув хот ат сөйми.

Китыт хоталәт мәхум тәнки потраныл ловиньтасаныл. Москва үст языкознание институтыт рупитан учёный хум Василий Харитонов пұмащ вәрмалъ урыл потыртас. Тав лүсум мәнщи палт акв порат ялыс.

Төнт нъяврамыт ёт «Мёңкв» намба мөйт кәтыл пөслын кина вәрсыт. Ань тав нанайский ләтың ханицты, тот олнә нъяврамыт ёт ос акв тамле кинат пөслуңкве хаництыянә. Василий Сергеевич лавыс:

– Нъяврамыт кәтыл кинаныл пөслуңкве әстәгыт, мөйт тәнки ловиньтәгыт. Тыщирыл акв-кит щәнь ләтың тәра хаництәгыт. Тәнанылн кәтыл кинат пөслуңкве ос тох нанайский ләтың хаництаңкве сака мұсты. Тәнки ләтңыл потыртаңкве молях овылтахтәгыт.

Кит хотал сьс сәв мәхум хансум потраныл тот ловиньтасаныл ос тәнки рупатаныл урыл потыртасыт. Ань Әс-угорский институтт рупитан хотпат ты потрыт акван-атяныл ос нәпакыг тах тәратыяныл.

Людмила ТЕТКИНА

Н.К. Партанов

Л.Н. Панченко потыр ловиньты

Хөнтлам хумыт кәстыглавет

Округувт төва мән пәвлытныл хөнтын тотыглым хөтпат кәстыглан ос номнә мәгсыл памятникыт ань вәрим өлэгыт. Тув хум хөтпат наманыл хасвёсыт, төват наманыл архив-колт хөнтавет ос ахвтас тармыл хансавет.

Силава пәвыл Хөнтаң районт олы, тот хуньт яныг пәвыл олыс, мәхум тувыл хөнтлуңкве өс тотвёсыт. Ань та пәвылт кұщаиг өлнә нә Ольга Александровна Фомичёва памятник урыл тох потыртас.

– Ам амти атам урыл потрыт тинсуңкве патсум, тав наме олыс Александр Кузьмич Белобородов, атам партизаныт отрядыт хөнтлыс.

1943 тәлт вөртыпал кәт тулөвланә хот-манумтавёсыт, пусмалтавес ос юв тётвес.

Ос пәвлувныл тотым хумыт урыл архив-колт потрыт хөнтсум. Олымам акв порат номсахтуңкве патсум, тәнаныл номнә мәгсыл памятник пәвлувт вәруңкве эри. Хөт-әти кұщаит палт ялсум, оln вөвуңкве патсум, памятник хумус вәруңкве, хури пөслуңкве хөтпа хөнтсум. Элаль ос мөт руманумн нётуңкве патвёсум, хұлтвёсум – хумус ос хоталь ялуңкве, хотьют ёт потыртаңкве. Тох элаль рүпатам вәруңкве та патыслум.

Ахвтас памятник та вәрылтасум, 18 хум наманыл тув хасвёсыт:

Албычев С., Батенёв А.А., Батенёв П.А., Белобородов А.К., Гришкин Л.Ф., Гришкин М.Г., Гришкин Н.П., Енканов М.П., Истомин С.А., Корчемкин В.Я., Кривоногов П.М., Куковин Е.В.,

Куковин Ф.В., Нейметов П.А., Сафронов М.В., Шимов К.В., Шимов М.В.

Түяг тав 2017 тәлт тыг пәвлув канын нәлми вәта нупыл вәрвес. Ахвтас тармыл ты хумыт пуссын наманыл хасвёсыт.

Памятник пөхат тит товтыг түщтысагүв, тыт өлум мәхум пуссын вөраян хумыт өлсыт, таимәгсыл тох вәруңкве тахмаясум. Тувыл сәв мир вөвыгласум, хөнтлум мәхум тән нъявраманыл, агганыл тыг ёхталасыт, хорамың лүптат тотсыт, стихыт ловиньтасыт, сәв сымың ләтың ләвсүв, тәнаныл кәстысанүв.

Хунь ты вәрмаль пуссын вәрыслүв, номтум татем ёмасыг ёмтыс, матьёмас мән тәнаныл номиянүв, нәмхотьют хот ат ёрувлавес ос номаве.

Тувыл тит-хүрум хөтал минас, ос акв эт холпалаг ёмтум порат ам аквтуп нөх-сәйкатавёсум. Самагум пүссагум – ущты постыглы, пәринамыл нөх-квәлсум, иснасыл кональ нәлми вәта нупыл сунсэгум, памятник иснасумыл нәңки. Тот сәңкв халт аквтуп 18 хум памятник нупыл үнтмыт, үнлахөлэгыт, пуссын пёс щырыл, хумус война порат масхатсыт, тащир масхатым өлэгыт.

Ам тувле сунсэгум ос щар ат пилэгум, номсәлэгум, тән тащырыл ул пүмашипа ләтың ләвуңкве тахсыт. Исаныл тыг

МЧСт рүпитан мәхум ос О.А. Фомичёва. 2022 тәлт

О.А. Фомичёва телум хуриг

Ахвтас тармыл хансым намыт

та ёхталасыт, тәнти өлум пәвланыл үргалыяныл.

Та юи-пәлт ам ань нәматарыл ат пилэгум, хоталь минуңкве патэгум, тәнаныл кәстыяну, ләвөгум: «Пәвлын үргаләлән». Писалиң нёлоловхуйплов хум пәвлув та үргалыяныл, матьёмас памятник вәруңкве номтын ёхтувёсум, ты өс, улпыл, тәнти хұлтхатсыт.

Ольга Александровна хөнтлум мәхманә номиянә ос ань кәсың түя тув нъяврамыт ос яныг хөтпат

Урай үсныл ос Хөнтаң районныл ёхталэгыт, аквёет кәстыяныл, стихыт ловиньтэгыт, хөнт урыл эргыт эргёгыт, 9 май – Победа хөтал янытлэгыт.

Лүпта этпос 22 хөталт тув өс мәхум ёхталэгыт, та хөтал «День памяти и скорби» ләваве, тонт өс хөнтлум мәхум кәстыяныл, хорамың лүптат тув пинэгыт.

Галина КОНДИНА

Рүтананыл номияныл

Яңк нәтнә этпос 9 хөталәт яныг хөнт
нак оигпам пәсныл 78 тәл төвлыс.
Округувт кәсың ұст, пәвылт номылматнә
вәрмалы щәпитәлвес. Хәльүс район
Шайтанка пәвылт өлнә мәхум ялпың
хөталн өс акван-атхатыгләлсыт.

Клубт рүпитан хөтпат
ялпың хөтал пәвлың
мир мәгсыл щәпитәл-
сыт. Мәхум пәвыл кант
лүльнә памятник мус
ялсыт, хөнтлам рүтаныл
кәстысаныл ос хорамың
лүптат тув пинсыт.

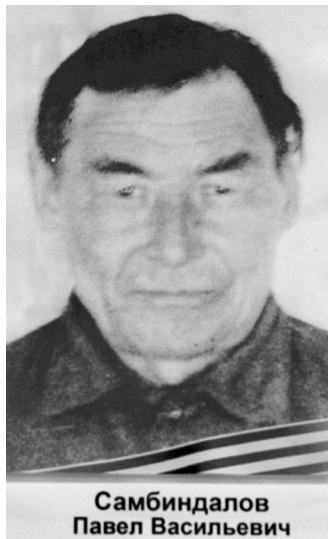
Пәвыл ұскант концерт
вәрыглавес, мәхум тот
эргысыт, ййквсыт ос
стихыт ловиньтасыт.

Клуб-колт рүпитан
мәхум «Номиянүв»
нампә суссылтап щә-
питасыт. Ты колт рүпитан
нә **Виктория Ануфриева**
ләвыс:

– Суссылтапыт мән
Шайтанка пәвылныл
хөнтлаңкве тотым мәх-
манув урыл ловиньтаң-
кве ос тән хурияныл сун-
суңкве рөви. Выставка
щәпитаңкве пәвлың мәх-
манув пуссын нәтсыт.
Тән тәнки рүтаныл урыл
потрыт, хурит тыг тотсыт.

Тамле рүпата мән 19
тәл сыс вәрилүв. Щәр
өвыл суссылтапн мән
пәвлувныл хөнтлам хөт-
пат наманыл акв нәпакн
хассанүв. Ты тәлыт сыс
хурит, потрыт акван-
атыянүв. Хөнтлаңкве
минам хөтпанув урыл
Хәльүс архивыт ос тот
өлнә военкоматыт ләтың
киссүв.

Ты тәл Екатеринбург
үсныл өс кит хурил
кәтвесүв, ты кит хум
хөтпаг тыт савалап
нйврамыт колт яныг-
масыг. Тән ты пәвылныл
войнантотвесыг. Төнтпәв-
лувт савалап нйврамыт

Самбиндалов
Павел Васильевич

кол, яныг колхоз рүпи-
тасыг, мирув сәв өлыс. Тыт
өлум савалап нйврамыт
Путилов яныгмас. Тав өс
ты пәвылныл хөнтлаңкве
минас, ань Шайтанкат
акв үсхулы тав намөтыл
намаим өлы.

Ам 1961 тәлт самын
патсум, ты пәвылт яныг-
масум. Хөнтлам хум хөт-
пат номиянум, ам мәниг
өлмум порат, тән иң өл-
сыт. Та порат ханты хум
Илья Кузьмич Гындышев
тыт өлыс, тав сәв тәл
совхозт пиркатирыг рү-
питас. Ос акв хөнтлам
мәньщи хум Павел
Васильевич Самбиндалов
наме өлыс. Тав щәмьяң
тәгыл Малеевка пәвылт
өвләт өлыс, ётыл колтәглә
ёт Шайтанкан вәнтлас,
тыт кол үнттыс.

Хөнтлаңкве 1941 тәлт
лүпта этпост кәтвес.
Өвләт Омск үсн тотвес,
тот кавалеристыг ханищ-
тавес. Курск үст, Ленин-

Хөнтлам хумыт хурияныл

В.В. Ануфриева вәрүм хури

З.П. Самбиндалова

град үс пөхыт хөнтлас.
Тот сакватавес, пүльницат
хоса пусмалтахтас, тувыл
эляль хөнтлаңкве минас,
пулемётчыкыг өлыс. Ки-
тыт щәс ләглә сакватавес,
ты юи-пәлт 1943 тәлт юв
кәтвес. Төнт «За Отвагу»
нампә мәглын тагатаң
пөсыл майвес.

Юв хуньёхтыс, Чуанэли
пәвыл колхозт хул алыщ-
лас, ётыл Коопзверпром-
хозн рүпитаңкве патха-
тас. Экватэ ёт 8 нйврам
янмалтасыг. Павел Василь-
евич Шайтанкат 1997 тәлт
әтимыг ёмтыс, пәвылт ёл-
щәпитавес.

Ань акв әгитэ Зоя
Павловна Самбиндалова
тыт өлы. Тав әтятэ урыл
«Много наших мужчин

по Сосье, Оби под фронт
железного войска уво-
зят» нампә нәпакт потыр
хансым өлы. Зоя Павловна
әтятэ урыл хансум потре
тот өс ловиньтаңкве рөви.

Ты суссылтапын мән ос
Санклин Пётр Иванович,
Лихачёв Иван Петрович,
Кожевников Федот Митро-
фанович ос мөт хум хөт-
панув урыл потрыт ак-
ван-атсанүв.

Тамле суссылтап мән
акваг вәрыгләв, ань өлнә
нйврамыт, мәньлат хөтпат
сәв тәл ювле хультум
порат хөнтлам рүт мәх-
маныл вос номияныл.

Людмила
ТЕТКИНА

Өпав-ащōйкав Мувыңтес пāвылныл ōлыс

Мāн Өпав-ащōйкав Павел Ефимович Ромбандеев 1941 тāлт сūкыр Этпост хōнтлын мāн тотвес. Аквта тāl вāt сāграпнал Этпост Ленинград ūс лятат тыпыс. Та порат Өлум пилыщмаң тēлат мāн ань тыхōтал мус тāра-паттыянŭв, кихсатѳв.

Павел Ефимович Өпав-ащōйкав колтāгланыл Өвлэт Хālьŭс район Мувыңтес пāвылт Өлыс, ѳтыл тāн Хōслōхн вāнтлысыт. Щар яныг Евдокия, тав ѳлыпал āпщиянэ Василий, Семѳн ос Павел.

Нѳпакт хансым Өлы

Саранпāвылт Өлнэ нѳг В.П. Комкова ос Л.П. Стананова «Птицы светлой памяти» нѳпакт хансым Өлы, Павел Ефимович Ромбандеев 1905 тāлт Мувыңтест самын патыс. Ос «Государственный архив Югры» кол нѳпакыт щирыл, 1907 тāлт самын патыс, школат ат ханищтахтас, хŭл алыщлас, вōраяс. Тувыл тот таи хансым Өлы, Павел Ефимович нѳмхотты партия нупыл ат хасхатыглас, Мувыңтес пāвылт Өлум хŭл алыщлан тēла тармыл пуңктотыс (Личный листок по учѳту кадров П.Е. Ромбандеева, председателя Мунгесской рыбо-ловецкой артели).

Сāt āги-пыг Өцсѳг

Өпав-ащōйкав ѳкватэ наме Дарья Осиповна Сайнахова. Тѳн сāt нѳврам Өцсѳг – Пана, Татъя, Роман, Матъвой, Гоша, Матра ос Осип.

Татъя āгитѳн потыртāлыс:

Ты хурит Саранпāвыл памятник пōслым Өлы, П.Е. Ромбандеев наме тув хасвес

– Мāн Хōслōх пāвылт Өлсŭв. Āтяв сāv рŭпитас, мāнав сака ѳруптастэ. Номилум, хунь пāвыл хум хōтпанув хōнтлын мāн тотуңке патвѳсыт (сŭкыр Этпост), мāн пуссын нālми вātан атхатасŭв. Āтяв кātѳт Мотя мāнь āгитэ пувыстэ, Матъвой пыге кāще палт пувхатым ѳмыс, лŭнъщис. Омав тōнт āгмыл Өлыс, āтяв тав нуплэ лāвыс: «Тарвитуң тѳпыл, мисанын-луванын Өнъщѳн, пум вārѳн, ты щирыл тѳтал Өлуңке ат патѳгын». Мāн, Пана, ам ос Роман, мощ яныгнувѳг Өлсŭв, супнѳлмтāl та лŭльсŭв. Тувыл хум хōтпат пуссын нāиңхāпын тālсыт, лōнхаль та тотвѳсыт.

1942 тāлт Осип мāнь āпщив самын патыс. Роман вōраим, хŭл алыщлым яласас. Матъвой тōнт иң кос мāнь Өлыс, āпщирѳще вōрн ѳт тотыгластэ, ханищтастэ. Омав ѳт пум вārсŭв, хŭл алыщласŭв, тох хотмус та Өлсŭв, яныгмасŭв.

Татъяна Павловна Өлмѳт, āтятэ хōнтлын мāн тотым пора акваг номылматыглāлыстэ, ты Өвылтыт самвитанѳ нѳглым потыртāлыс.

Сāv апыг Өнъщи

Өпав-ащōйкав сāv апыг ос апыг апыгрищит Өнъщи. Прасковья

āгитэ хōт нѳвраманэ самын патсыт – Клавдия, Домна, Дмитрий, Пѳтр, Светлана ос Раиса. Татъяна хōт-āги пыг янмалтас – Александр, Зоя, Валентина, Юрий, Наталья ос Надежда (Лена). Роман нила нѳврам – Домна, Семѳн, Людмила ос Сергей. Матвей ат нѳврам – Павел, Анатолий, Нина, Сергей ос Светлана. Георгий (Егор) кит – Константин ос Варя. Матрѳна хōт нѳврам янмалтас – Надежда, Галина, Людмила, Андрей, Дмитрий ос Игорь. Осип āгияге-пыгаге Өлѳг – Павел ос Наталья.

Тāн ань Өс пуссын щѳмьяңыг-нѳврамыңыг ѳмтсыт.

Хунь колхозыт акван-тŭлуңке патвѳсыт, Дарья Осиповна щāщѳквав-анѳквав нѳвраманэ-апыгрищанѳ ѳт Лōпмус пāвылн Өлмыгтас. 1969 тāлт āтимыг ѳмтыс. Яныгнув апыгрищанѳн номаве, потыртālѳгыт, хумус тав палтэ ялантасыт, акваѳт Өлсыт.

Өпав-ащōйкав янытлылŭв!

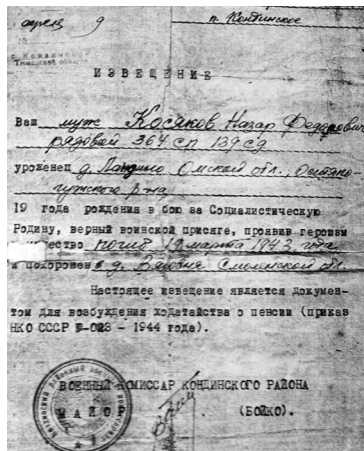
Мāн Өпав-ащōйкав юв ат та ѳхтыс, мāнь пыгѳн ос апыгрищанѳн нѳмхуньт ат та кāsалāвѳс. Ос мāн вāглŭв, тав ѳмас, сымың ѳлумхōлас Өлыс, колтāглэ, нѳвраманэ ос мātэ мāгыс хōнтлуңке мианс, тот хōт пуңке та пиныстэ. Ань туп хуритэ нупыл сунсѳв, таве мāн кāстылŭв, ѳруптылŭв, янытлылŭв!

Павел Ефимович Ромбандеев апганѳ ос апыг апыгрищанѳ

Хөнтлам мӕхманув ат ёрувлыянүв

Ханты-Мансийск үст

Спас-Деменск пӕвилт

Яңк нӕтнэ этпос онтолов хөталэ – мирув мӕгыс сака яныг ялпың хөтал! Россиявт ань 78-ит щёс ты ялпың хөтал янытлаве, хунь Россияв фашистыт ёт хөнтлым нӕх-патыс.

Ты Победа хөтал мӕнавн ёр хөтпат тӕн тотсаныл, хотьютыт хөнтлаңкве ялсыт, хотьютыт этэ-хөталэ юн рүпитасыт, хул алыщласыт, вӕраясыт, тӕнут щёпитасыт, маснут юнтсыт, мӕт сӕвсыр тӕрвитуң вӕрмалит вӕрсыт. Мӕхманув ты ялпың хөтал акваг номияныл.

Пӕс нӕпакыт акванатнэ Югра колт хансым ӕлы: Нахрачинский (ань Кондинский) районныл фронтын 3 сӕтыра 258 мӕхум минасыт. Мӕныщи

хум Косяков Олег Фёдорович Кондинский район ӕлы, тав ӕпатэ Косяков Назар Федотович урыл ос тав каңке Косяков Иван Назарович хоталь тӕн хөнтлаңкве тотыглавёсыг, та урыл потыртас:

– Ам ӕпам Косяков Назар Федотович 1900 тӕлт Нахрачинский район Ландино пӕвилт самын патыс, яныг щёмьят яныгмас. 1941 тӕлт порат ӕпам хөнтлаңкве вуйвес, тав 139 пӕтлуптан дивизиян 364 полкын хөнт-

лаңкве кӕтвес, рядовоиғ ӕлыс. 1943 тӕлт мӕньполь этпос 19 хөталт щёмьявн пищма ёхтыс, тот хансым ӕлыс: «Косяков Назар Федотович Калужский область Спас-Деменск пӕвилт ӕтимыг ёмтыс».

Мӕн сака саваласүв ос лӕщсүв. Тав хөнтлан мӕн минаме порат 40 тӕлэ тӕвлыс, юн нӕтэ ос онтолов нӕвраманэ хулытсыт. Щащӕквам Прасковья Матвеевна таккӕт нӕвраманэ янмалтасанэ.

Ӗпагум-щащӕквгагум яныг пыгӕн Косяков Иван Назарович 1925 тӕлт самын патыс. Тав такви военный комиссариатн минас ос аква тӕлэ хотмус

тай сӕвнувег нӕтыстэ, ӕлӕльхөнтлаңкветаминас.

Разведкат лусытас, юв ёхтыс, сӕв мӕталит ӕныщас. Лусытаме порат «Отечественный война II степени» пӕсыл майвес, тувыл ос кит мӕталиг «За оборону Ленинграда» ос «За отвагу» ӕныщас.

Тав Кондинский районт 1995 тӕлт мус ӕлыс, тот ёл-щӕпитавес.

Ам ягӕгиягум Валентина Геннадьевна Оболтина ос Зинаида Ильинична Косякова мӕк рӕтанув мӕгыс сӕв тисхатнэ рӕпата вӕрсыг, тӕн Калужский область Спас-Деменск пӕвилн ялсыг. Опам ёл-щӕпитым мӕтэ хӕнтыстӕн.

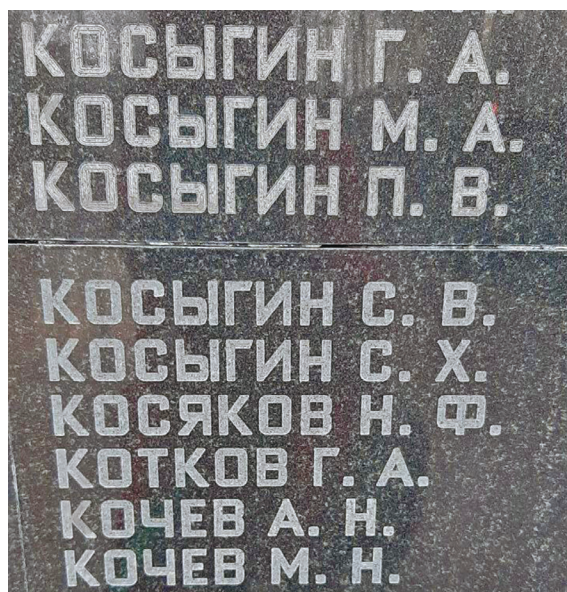
Ты вӕрмал мӕн мӕгысулв сака тынығыг ӕлы, ты хөтал мӕгыс мӕн пуссын яныг хөтпанувн пӕмашипа лӕвӕв, хотьют мӕн Россия мӕв вуянтасаныл, мӕн Отчествов ургаласаныл.

Та порат сӕв мӕхум порславёсыт, хотталь щалтсыт, сӕв мемориалытт тӕн наманыл хансым ӕлӕгыт, Ханты-Мансийск үс мемориалт Косяков Назар Федотович наме ӕс хансым ӕлы. Мӕн хөтпанув посың номтыл номиянүв, янытлыянүв, тӕн уранылт нӕврамытн потыртӕв.

Оксана АЛБИНА

З.И. Косякова ос В.Г. Оболтина

Тәрвитың порат сәв рүпитасыт

Яныг хөнт блум порат Хулюмсүнт павылныл нилахуйплов хум хөтпа хөнтлан мән тотыглавес: Анемгуровыт – сәт хөтпа, Алгадьевыт, Пуксиковыт, Номиныт – кит-кит хөтпал ос акв хөтпа – Анямюв.

Ты махумныл нила хөтпа туп ювле ёхталасыт, нила хөтпа – хөнтлан мат порславёсыт, хурум хөтпа – хот-тыпылтахтасыт ос хурум хөтпа – щар нэматыр латың-суй аitim тән уранылтыл.

Сосса махум та порат туп мәнщи латңыл потыртасыт, руц латңыл торың ат хәссыт, нэпакың хөтпа сака мощца блыс. Ты урыл хунь тәнки наманыл ос хотыл блнэ павыл наманыл ёл-хансым порат това махум нэпаканыл лёлбсаң хансыглавёсыт – таимәгыс ань тәрвитаң матыр ляххал хөнтуңкв. Ты урыл школат ханищтахтын няврамыт интернет хосыт кихсхатыгласыт кос ос торың нэматыр аты хөнтсыт.

Яныг хөнт блум порат хөнтлан махум магыс ос нөх-патнэ магыс юн блум махманув ос сака тақыщ рүпитасыт ос сәв нётмил вәрсыт. Та тәрвитаң порат нэмхотыют нас ат блыс. Хум хөтпа вәрнэ рүпата –

пуссын экватн, няврамытн ос матум хөтпатн патыс. Юн блум махум, нэтэ-хумитэ, пуссын вөраясыт, хул алыщласыт, пил ватсыт, вөр сәгрысыт, пормас хартсыт, матыр янмалтан тэпканыт щёпитасыт, хилсыт. Онтас вәрнэ яныт няврамыт ос яныг хөтпа хольт рүпитаптувёсыт.

Адина Федосья Степановна мак вөраян нэг блыс, сака ёмщакв пәтлуптас, лэңын щар самёт патамтытэ. Красный чумт рүпитас, Хальбұсыг-Няхщамвблиг халт почта тотыглым ос пормас хартым рүпитас. Хул алыщлан бригадирыг блыс, катыл нархатым Олтумп мус хуланыл тотсаныл, тот Анья павыл яңкыл пөльтым маколн (ледникын) тохрасаныл. Та порат матыр торың ләгыл маснут хунь блыс, рёцинка сөпак аitim блыс, няр ләглыл пұсмыт тох та хотум ят яласасыт, хул алыщласыт.

Екатерина Яковлевна

(1929 -2009) ос **Нина Яковлевна** (1935 – 2000) **Анемгуровыг** ащен наскәссыг сутытаңкв тотвес, тот порславес, щәнён атимыг ёмтыс, агиришиг аквен янмалтавесбиг, мәнътәгыл тәнки рүпитасыг, яныг хөтпатн нётсыг.

Тувыл **Алгадьева Иван Никитович** (1928 -2009) ос **Пуксикова (Вынгилева) Анна Фоминична** (1928 -1974) иң аюм-китум няврамыг блсбиг, ос яныг хөтпат ёт рүпитасыг.

Алгадьева Никита Алексеевич (1890 -1945) вөраяс, хул алыщлас, бригадирыг блыс.

Алгадьева (Анемгурова) Мария Васильевна (1890 -1980) вөраяс, хул алыщлас.

Адина Дарья Петровна (1912 – 1978) ос вөраяс, хул алыщлас, почта ос пормас хартыс, Красный чумт рүпитас.

Пуксикова (Алгадьева) Мария Алексеевна, Пуксикова Татьяна Ефимовна, Номина Агафья Тимофеевна, Номина Пелагея Григорьевна, Пуксикова Анна Сергеевна, Пуксикова (Вынгилева) Анна Фоминична, Анемгурова (Пуксикова)

Аксинья Сергеевна, Адина (Вадичупова) Клавдия Ивановна, Адина Евдокия Васильевна, Секова Мария Александровна, Секова Александра Николаевна ос пуссын тақыщ рүпитасыт, вөраясыт, хул алыщласыт, хул, нёвиль, почта хартсыт, тэпканыт щёпитасыт ос сәвсыр рүпата вәрсыт, щёмья янмалтасыт.

Яныг хөнттыт нөх-патнэ магыс этаң-хөтал махум пуссын рүпитасыт: аман пөлиглавёсыт – аман ати, аман турап блыс – аман сыстам. Ань ты яныг махум пуссын атимыт, туп рүтаныл, нявраманыл блэгыт.

Ань туп **Алгадьева (Адина) Пелагея Павловна** ты махум ёт рүпитам эква, тав таккётэ хультыс. Пәлаки мәнътәгыл ащ тәл хультыс, аще наскәссыг сутытаңкв тотым махум ёт акв-пис лэңхе кастыл тотвес, юв ат ёхталас.

Пелагея Павловна яныгпөль этпос 25 хөталт самын патум хөталэ блыс, тавён ань 92 тәл төвлыс. Пәлаки аквув яныг щёмья янмалтас, лов няврам дньщас, «Мать-героиня» орденыл мүйлуптәлвес. Война юипәлт колхозт рүпитас, пум вәрыс, та коныпал ос сәвсыр рүпата вәрыс, мис-лүт дньщас, ётыл пенсиян патнэтэ мус сәв тәл пёкарнят нянь вәрим рүпитас. Ань Пелагея Павловна тәланэ савыг ёмтсыт, ат вөрмуңкв патыс, ёмас агит-пыгыт янмалтас, нявраманән нас дньщаве. Пус кәт, пус ләгыл тавён!

Тахольтыл ты пылыщмаң тәрвитаң нак ювле хультыс. Ты махум хосытыл посуң төрмыл блэв.

Анна АЛГАДЬЕВА

«Төрүм Маа» музейт вәрим суссылтап

Музейн ёхталам ныврамыт

А.М. Константинов

Победа хөтал кастыл Ханты-Мансийск үст «Төрүм Маа» музейт «Отыры Великой Победы» нампа суссылтап яңк нәтнэ этпос 5 хөталныл рүпитанкве бвылтахтас. Микояновский (ань Октябрьский) район Шеркалы, Халапаны, Сооткурт, Лохтоткурт, Калтысьяны, Алёшкино ос мөт мән павлытныл хөтын тотым мэхум урыл та выставкат потыртаве.

Шеркалы Ас я вәтат үнлы, та мән пәс йис пора тәгыл ханты мэхум олмыгтасыт. Война элыпәлт та павыл миркол нупыл 28 мән павлыт хансым олсыт. 1941 тәлт лүпта этпост витэ сака яныг олсыт, төва павлыт амаравёсыт. Мэхум пормасаныл, үйхуланыл ёт мөт мән вәнтлуптавёсыт. Та порат хум хөтпат повестка-нәпакыл кәтуңкве та бвылтавёсыт. Яныг нәиңхәпын хумыт пормасаныл, луваныл ёт тәлтувёсыт, хөнтлаңкве тотвёсыт.

Ань та павылт 1 сөтыра 230 элумхөлас блы. Тот олнэ мир хөнтлам мэхманыл пуссын номияныл ос Победа хөталт кәстыяныл. 1978 тәлт павылкант памятник вәрвес ос «Никто не забыт» ләтңытыл хасвес. Тот тўщтым памятникн 2005 тәлт бс 113 элумхөлас наманыл тув хасвёсыт.

Шеркалы павыл музейт рүпитан нэ **Наталья Владимировна Крюкова** тот олум мэхманэ урыл потрыт аты, яныгпәла хөтпатныл потрыт ёлхансы, тох тав сәв хөтпа наманыл акван-хассанэ. Тот олнэ мир тавән акваг нәтэгыт, хөнтлам рүт мэхманыл урыл потыртэгыт.

Наталья Владимировна лавыс: «Матъемас «Төрүм Маа» музейт рүпитан хөт-

Н.В. Крюкова

пат тамле эрнэ рүпата вәрёгыт, мән павлытныл олум хумыт урыл тыт яныг үст выставкат суссылтэгыт. Хөнтлам хөтпанув урыл ам хус арыгкем тәлт потрыт, ләтңыт акванатэгум. Мән Шеркалы ос ты лятат олнэ мән павылквет памятникытын хөнтлам мән тотым хум хөтпанув наманыл хансыянув. 2011 тәлт «Шеркальцы – участники Великой Отечественной войны 1941-1945гг» нампа нәпак таратасүв. Тот мәнки мэхманув урыл потрыт акван-атсанүв.

Ханты хум **Александр Михайлович Константинов** ос ты суссылтапын ёхталас. Мэхум элыпәлт тав эрыг эргыс. Тав атятэ Михаил Павлович

Константинов Сооткурт павылт самын патыс. Школа асламе юипәлт Ханты-Мансийск үст Политпросветшколат ханищтахтас. 1941 тәлт вөртур этпос 18 тәлэ төвлыс, төнт тәра хөнтлаңкве та тотвес. Юв 1945 тәлт яныг таквс этпост ёхтыс. Овләт Касум павылт рүпитас, ётыл Шеркалы павылт рыбкоопн хул пирмайтан хөтпаг паттувес. Михаил Павлович 1959 тәлт атимыг ёмтыс.

Суссылтапыт мөт ханты хум хөтпат урыл потрыт, тән намнәпаканыл, хурияныл, мәглын тагатан пөсаныл кәсалаңкве рөви. Суссылтап яңк нәтнэ этпос оигпан мус рүпитанкве тах паты.

Аквта хөталәт ныврамыт ос нәй харыгтан хөтпат музейн ёхталасыт. Ань музей рүпитан коләт война порат тот нәй хәрыгтан колыг олсыт, тувыл сәв хөтпат хөнтлаңкве минасыт. Музей кол пөхыт 2016 тәлт памятик вәрвес, хөтын тотым нәй хәрыгтан хөтпат наманыл тув хасвёсыт. Мэхум тув лүптат пинсыт, лүляхөлсыт ос хөнтлам хөтпаныл кәстысаныл.

Людмила ТЕТКИНА

Ты хурит хөнт порат пöслувёсыт

Ань йист сәлтатыт бщнэ маснутыт ос писалит

И.А. Гринюк 1941 тәлт пöслыстэ

Игошев художник намыл маим колт суссылтап бвылтахтас, тав 9 май - Победа хөтал кастыл вәрвес. Владимир Александрович Игошев хөнтлаңкве бс тотыглавес. Тав хөнт урыл сәв хурит пöслыглас.

Владимир Игошев хурит пöслуңкве Уфимский училищат ханищтахтас, таве әстламёт 1940 тәлт армиян вуйвес. Та юипәлт яныг хөнт бвылтахтас, мәньлат хум тув та тотвес. Тав Северо-Западный, Донской ос Сталинградский фронтыт хөнтлыс. Отечественной войны I степень орденыл майлувес ос «За отвагу, «За оборону Сталинграда», «За победу над Германией в Великой Отечественной войне» мәгыл пöсыт бньщас.

Войнан вуиматэ порат тав хаснэйив ос пöслын нәпак аквписыг ёт бньщас, ущлахтын халт акваг пöслуңкве унтылматыглас, хөнтлум хумыт пöслыс. Ань сәв хурит сунсыглым мән вәглүв, хумус тән яныг пылыщма сунсым мāv вуянтасаныл.

Акв хуритэ рущ щирыл намтыстэ «Прощальный взгляд», тот пыг хөнтлын

мән виве, тав омастэ ёт акв нупыл сунсәг, омастэ әлаты лйөнъщи. Хум такви войнан тотнэ элы-пәлт омастэ ёт ат вәщиньтахтас, молях атлыгтавёсыт ос та тотвёсыт.

Музей-колт война урыл сәв хурит нөх-тагатавёсыт, тот мөт пöслум хөтпат хурияныл бльгыт, тән бс хөнтлуңкве тотыглавёсыт, тот пöслум хурияныл суссылтавет, ты Владимир Яркин, Иван Гринюк, Игорь Раздрогин, Александр Соколов, Юрий Непринцев, Гелий Коржев, Софья Уранова.

Төва хурит «этюдыг» ләвавет, ты хөтпа пöслуңкве бвылтас ос ётыл элаль вуйхаты, тән әстлым ат бльгыт. Хурит элумхөлас төва лөмтанэ иңыт пöслынәт, акв хурит хөнтлан мәхум ущлахтым унлахөлэгыт, акв хум пуңк ат бньщи, художник вильтэ хумус пöслуңкве, уппыл иң номсахтас.

Юрий Непринцев яныг хури пöслыс – «Отдых после боя», тот сәв хөтпа акв ляпат пöслым бльгыт, сака ёмщакв пöслыстэ. Пуссын ты хурит меценатыг ләвнэ хум мән округн мүйлуптасанэ.

Суссылтапын нйврамыт школаныл тотыглавёсыт, тән пүмщалахтым хөнтлысыт, хурит сунсыгласыт, ювле матыр титыгласыт. Та хөтал тув армият лусытан хум вөвыглавес, тав «специальный военный операциян» ялыс, ос ань тыт нйврамытын хөнтлын урыл ос хөнтыт бщнэ маснутаныл урыл потыртас, писалит ос мөт эрнутыт тәнанылн суссылтас.

Ань тот хөнтлын хөтпат наманыл ат ләвавет, тән тәнтинәныл мөт намыл намтыяныл, наманыл түйтэгыт, таимәгсыл ты хум ләвыс, тав Царевич наме, тох вос ләвияныл. Вильтэ бс ул вос пöславе. Мәньлат хум маснутыт, тёртөнтыт, мәгыл лапатнэ бронезилет, писалъ суссылтас. Хумус сәлтатыт масхатэгыт, хумус хөнтлэгыт, нйврамыт хоса пүмщалахтасыт, титыглахтасыт.

С.С. Уранова сәлтат хум пöслыстэ

Хум наме урыл тащир ләвыс, тән СВО мāt халанылт төваныл мāk наманыл аты вәганыл, пуссын «позывной» нам щирыл потыртэгыт. Тох тән тәнти рүтаныл, ляпа хөтпаныл ургалыяныл, ань йист ищхйпың ут хосыт атиңк хөнтуңкве вөрмавет.

Хурит суссылтан выставка яңк нәтнэ этпос 14 хөтал мус рүпитаңкве паты, усың мәхум ос мүй хөтпат тув вөвавет, хөнт урыл ос хөнт порат пöслым хурит вос сунсәгыт.

Галина КОНДИНА

www.khanty-yasang.ru

Валентина Дорофеевна Саратина 70 тәлә төвлүм кастыл янытлылүв

В.Д. Саратина котильт лүбли

Ты тўяг мәнһполь этпос 26 хөталэт Валентина Дорофеевна Саратина яныг намхөталэ Өлыс, тав сәтлов тәлә төвлүс. Ты кастыл ляпа рўтанән, вәнэ мәнһщи хөтпатын тав сәв ёмас ләтһыл тәтаве, сәв ёмас ләтһыл ләваве.

Тав Хөрыһпәвылт самын патыс. Хум вәрме юи-пәлт Ягрим пәвылн өлмыгтас, та пәсыл тот та Өлы. Пенсиян минаме юи-пәлт акваг юнххаты. Тав сака мәщтыр нэ, матыр-әти юнтуһкве ос мәщтыр-лаһкве пуссын хәсы, сәв мәнһщи суп юһтыс.

Тав тох ләвыглы:

– Юнххатуһкве ос матыр пормас мәщтырлаһкве сака кәсәщегум.

Юнххатнэм сыс мәнһщи мөйтыт, эргыт номылматыанум, пәс Өлупсав ос мәхманув кәстыанум, та сыс супум та әсты.

Ятил мәнһщи хөтпав! Ляпа рўтанын ос юрт мәхманын «Лүймә сәрипос» газетав тәра наһын янытлыяныл.

Пус кәт, пус ләгыл сәв тәл элалэ Өлән. Нәй-Өтыранын вос үргалавен.

Мөйтыт урыл хурит пөслән

Мәнһщи ос ханты газетаг рўпитан мәхум, тувыл ос обществанный, внешний связь ос мәнһлат мәхум вәрмаяныл щирыл рўпитан департамент хөтпат «В мире сказок и легенд» нампа касыл мән округувт Өлнэ ныврамыт мәгсыл ань вәрөгыт.

Әгирищитн-пыгрищитн сосса мирув мөйтаныл, пәс потраныл ёмәщакв ловиньтаһкве ос ты урыл акв лөпсын хаснәйвыл манос краскал нила хури пөслуһкве эри. Ос акв-кит ләтыһ мәнһщи ләтһыл тув хансуһкве. Руц ләтһыл ты хурит «комиксыг» ләвавет.

Ты касыл 6-18 тәл яныт ныврамыт мәгсыл мән ань щөпитылүв. Акв ныврамтакви пөслум хўрум комикс-хурит кәтуһкве вәрми. Жюри-хөтпат 6-12 тәл яныт әгирищит-пыгрищит халт ос 13-18 тәл яныт әгит-пыгыт халт нөх-патум ныврамыт тах

пәриөгыт. Рўпатаныл яһк нәтнэ этпос 1 хөталныл ос яныг таквс этпос 15 хөтал мус кәтуһкве рөви.

Пөслым хурит Ханты-Мансийск үсн, Комсомольская үсхулы, 31 кол, 500 колнакн кәтән ос ищхйпыһ ут хосыт ты почтан: khanty.mansi.mir@gmail.com.

ХАТАНЗБЕЕВ АЛЕКСЕЙ, 14 ЛЕТ П. САРАНПАУЛЬ-2018

Вәт сәграпнал этпос Өвыл хөталэ мус жюри-хөтпат пөслым хурит ёмәщакв сунсыглыяныл ос щар мәк ёмас рўпатат пәриөгыт. Нөх-патум ныврамыт вәт сәграпнал этпос 10 хөталт Ханты-Мансийск үст тах янытлавет. Ётыл пөслым хурит суссылтапыг щөпитыяһүв ос мирн тах суссылтыяһүв.

Өвыл тамле касыл 2018 тәлт мәнһщи нэ Наталья Анадеева вәруһкве номылматас, төнт «Легенды югорской земли» намаястә. Ты юи-пәлт «Әква-пыгрищ» нампа китыт касыл щөпитәлыс. Ань мән ты рўпата элалэ тотылүв, ныврамыт мөйтыт ос пәс потрыт урыл хурит пөслуһкве вөвияһүв.

Положение-нэпак ищхйпыһ утыт мәнһщи ос ханты газетаг лөпсыт ловиньтаһкве рөви. Китыглахтын ләтыһ ке Өһыщегын, ты телефон хосытсвонитән: +7(3467) 33-23-09.

Людмила ТЕТКИНА

<p>Лүймә сәрипос (Северная заря) № 9 (1291), 11.05.2023 Соучредители Дума, Правительство ХМАО – Югры Издатель Департамент молодежной политики, гражданских инициатив и внешних связей ХМАО – Югры</p>	<p>Редакция Директор, гл. редактор – Динисламова С.С. Телефон (3467) 33-36-82 Заместитель директора – Кондина Г.Р. Телефон (3467) 33-22-72 Ответственный секретарь – Узель В.В. Телефон (3467) 33-23-09</p>	<p>Адрес редакции и издателя: 628011, г. Ханты-Мансийск, ул. Комсомольская, 31 тел./факс (3467) 33-17-52 E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru Газета размещена на сайте www.khanty-yasang.ru Отпечатано: ООО «Новости Югры- Производство» г. Сургут, ул. Маяковского, д. 14.</p>	<p>Индексы 04399, 54399 Тираж 1710 экз. Заказ 2169 Цена свободная Мнение авторов публикаций не обязательно отражает точку зрения редакции. Газета зарегистрирована Управлением Федеральной</p>	<p>службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Тюменской области, ХМАО-Югре и ЯНАО. Свидетельство о регистрации ПИ №ТУ 72-00795 от 23 января 2013 г.</p>
---	---	--	--	--

Е.С. Марочкина ёмаспал нупыл ўнылы

Вөр ўргалан хөтпәт рўпәтанылы

Мә янытыл вөр ўргалан хөтпәт рўпәтанылы сака янытлаве. 2005 тәл пәсныл кәсың тәл тўяг тән Ханты-Мансийск ўст акван-атыглавет. Ты тәл ювле хульгум этпос 20 хөталәт тән хөтхуйпловит конференциянылы өлыс.

Ты конференция А.А. Дунин-Горкавич намыл пиным өлы. Ты хум ювле хульгум нотыт 1854-1927 тәлыт порат өлыс. Олмәт тав сака сәв эрнә рўпәтә вәрыс, вөрәнүв ёмашакв ханищтасанә, манырсыр ййвыт яныгмәгыт, тәна-ныл хумус ўргалаңкв эри, ты урыл тав сәв нәпак хансыс.

Ань вөр ўргалан акван-атхатыглам мәхум янытлан мәгыс өвыл лә-тың **Егор Збродов** ләвыс, тав мә-вит ўргалан округ департаментыт кўщай вәңын хөтпаг өлы, тав ты щирыл потыртас:

– Тәл сыс лесникыт туп хўрум щёс номылма-тыгләлавет: хунь вөрят нәйн тәвет, йильпи тәл ёхтын кастыл хөвткве ёл-сәгрин мәгсыл ос кўр пәлтыглан нәйив сартнә порат.

Яныгпөль этпөст Кондинский районт хөт пәвлыт ляпат нәй тәс. Тосам пумың мāt пуссын нөх-пәламласыт, тот өлнә пәвлың мәхум тән өвыл

вәрсыт. Нәйн мәхум ёт акваг потыртән, тән аращ хөт-әти ул вос вәрёгыт. Ты хосыт сәв вөр нәйн ёсаве.

Нә яныг намыл майвес

Потыртаме юи-пәлт ты кўщай акв нә янытластә, таве «Почётный работник лесного хозяйства» яныг намыл мистә. Ты нә **Екатерина Степановна Марочкина**, налыман арыгтем тәл Няганьский лесничестват рўпәты.

Такви урәт тав тох потыртас, школа юи-пәлт Уральский лесотехнический университет әстлас. Нягань ўсн рўпә-таңкве тётвес, тот ты сәв тәл рўпәты. Рўпәтан коланылн мәнәлат мәхум акваг ёхталәгыт, тәнаныл **Екатерина Марочкина** ты ханищтыянә, нә ләвыс:

– Мән палтув ёхталан агит-пыгыт рўпәтав урыл сака пўмщалахтәгыт. Ам тәнанылн вөр ўргалан вәрмаль урыл потыртә-гум. Төват ты рўпәтан элалә ханищтахтуңкв минәгыт, ос туп акв-тит

хөтпа ювле рўпәтаңкв ёхты. Ам тәнанылн тәра ләвёгум – вөрн ялуңкв те кәсащегын, ййванув ўргалыянын те, тәнт – ты мāk нән рўпәтан. Ам сәв тәл акв мāt рўпәтәгум, ос пөхан минуңкв тамле номт нәмхуньт ат өбщсум.

Леспромхозыт вос вәравет

Та хөтал сыс сәв хөтпа потыртас. Санкт-Петербург ўсныл ёхталам профессор-ойка Владимир Петров ләвыс, ань нөх-пәламлан нәй лап-харыгтан мәгыс МЧС өс рўпәты. Ос тән нәй лап-харыгтаңкв сака ат молямләгыт, пәвыл мус нәй те ёхты, тән тәнт ты ёхтыгпёгыт.

Сәв тәл ЛПК (лесопромышленный комплекс) ёл-сартым ййвыт, норыт тыналым рўпәтас, ты хосыт тән олн сәлсыт. Ос тувыл СВО хөнтлын вәрмаль өвылтахтам пәсыл мән мәвт өлнә мирыт өлупсаныл щар мөт щирыл ань та мины, элалә ёмашакв рўпәтаңкв нәмхотыют ат вәрми.

Ты кўщай ойка ләвыс, пәс порат леспромхозыт өлсыт, тәнт щар мāk ёмас пора ты өлыс. Эрың мощёртын вөрәнүв ўргалан хөтпәт өс аквты пәс щирыл рўпәтаңкв патәгыт.

Мә нумыл сунсаве

Мән округув мātә нумыл сунсыглан мәгсыл «Лесохранитель» нампа ищхйпың ут вәраве. Ты пөслын утыт карыс вышкан тагатавет. Лов кўм сыс камерат мувлахи ёңхуңкв акваг патәгыт, ос та сыс мә пөслыяныл. Хөт посым манос нәй те өлы, тәра та кәсалаве. Ты утыт щирыл хөтпа вөр щар ляпат сунсыглаңкв вөрмитә.

Кўщайт ләвсыт, округувт ўсыт ос пәвлыт ляпат сәтлов арыгтем тамле пөслын хусапыт тах тагатавет. Тәл сыс аквадә мәгсыл 600 сөтыра солкөви ойтаве. Ос хотыют ўс манос пәвыл ляпат вөрн те мины, тот аращ вәри ос лап ат харыгытә те, та хөнтаве.

Ань Нижневартовск ўст тит тамле камераг мә пөсләг. Ўс кўщайт ләвсыт, ты сака ёмас тәла, ўс мувлахи 25-30 вёрыста палыт мātә сака ёмашакв нәңки. Россия янытыл «Лесохранитель» нампа пөслын ут 53 сәвсыр регионьт ёвтсыт. Ты тәл сыс мән округувт өс тах тагатавет.

Валентина
ВАСИЛЬЕВА